

14/8

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj VI. V Ljubljani 15. avgusta 1866. List 16.

S O N E T.

Wikol' mi sreče zvezda ni sijala,
Po neprijazni hodim vedno poti;
Kdo vklanjal meni bode se siroti?
Petica ni se še z menoj bahala!

Pa vsaj so redke bile želje moje,
Imeti težke in prepolne žepe,
In ravno teh pomanjkanje me tepe!
Števatí ni mi treba mošnje svoje.

Ne vidim li prevečkrat bogatuha,
Dovoljnost grenka se mu v sercu kuha
Celó pri zlatih poleg bel'ga kruha!

O naj imá denarjev polne vreče,
Bogastvo naj mu voljno v gerlo teče,
Sej brez mirú na svetu ni je sreče! —

I. Tomšič.

Šola in dom.

(Dalje.)

Šolina dolžnost je dvojna: um bistríti in voljo k dobremu napeljevati. V veliko šolah se prvo godí, drugo pa prezira. Res je, da móra človek marsikaj vediti, da si lajša težavno življenje, ter sebi in drugim pomaga in koristi. Pa kaj pomaga vediti mnogo-če je pa serce malopridno, hudobno? Volja se ne sme pri učenji

nikdar prezirati, temveč v dobrem vterjevati, če hočemo, da se bo naša ljuba mladost vedno zoper napake in strasti vojskovala, in se držala dobrega. Učitelji morejo in morajo tū veliko storiti, zlasti če so ene misli in enega duha, lepega vedenja, modrega obnašanja, če jim je pobožnost v sercu, ki se pri vsaki priložnosti že sama razodeva. Otroci imajo bistrejše oči in ojstrejše ušesa, kakor si kdo misli; živa potreba je tedaj modro, keršansko obnašanje zvestega učitelja. Poglavitna lastnost slehernega učitelja je pa, da ima pravo, keršansko, gorečo ljubezen do svojih učencev, ki tedaj zmiraj, pri vsaki priliki le išče časne in večne sreče sebi izročeni. Ljubezen do mladosti ga bo učila, da ne bo vedno moraliziral in kregal; posluževal pa se bo vsake pripravne prilike, da sadí v mlada, nadepolna serca strah božji; učil bo svoje učence, kje, kdaj in kako naj se spominjajo božje pričujočnosti, da naj nikoli toliko dobrega Očeta ne žalijo; učil jih bo, da naj nikdar ne pozabijo, da jih naj zvestejši prijatelj, angel varh, vedno spremlja; opominjal jih bo, da naj se ne učé zavoljo pohvale ali šolskih daril, ampak iz pokorščine do Bogá, ker on to zapoveduje, in njemu v čast i. t. d. Ljubezen do mladosti mu ne bo branila, temuč mu bo še zapovedovala, napčne, škodljive izrastke k hudemu nagnjenega serca tudi z ojštrim nožem strahovanja obrezovati, in nevarne rane samoglavnosti, nepokorščine, lenobe, malopridnosti celiti z brezovim oljem. Sto in sto prilik ima dober učitelj sedaj z besedo, sedaj z dobrim zgledom blažiti voljo sebi izročene mladosti, in jo napeljevati k dobremu. To tirjajo od njega starši, ki so mu izročili naj dražji zaklad, svoje otroke; to tirjate od njega cerkev in država, ker želite ineti kedaj dobrih kristijanov in poštenih državljanov; to tirja od njega sam Bog, ki bo kedaj od njega tirjal ojster odgovor zarad drage mu mladosti.

Učitelj sam pa bo pri naj boljši volji malo opravil, če mu ne doide pomoč od drugod. Učitelj naj gorečnosti koperní, malo sadú svojega prizadevanja bo vidil, ali celó nič, če dom, če domača hiša, če starši, če staršev namestniki, pri katerih učenci stanejo, ne pomagajo k dobri izreji učencev, ali je saj ne ovirajo.

Učitelj ima otroke le malo ur pri sebi; to, kar se je prizadeval dobrega vsaditi v mlada serca, se hitro zgubí, če domá le malo dobrega slišijo, še manj pa vidijo. Kaj če biti iz učencev, katerih starši in po mestih njih namestniki, pri katerih učenci prebivajo, ne napeljujejo k dobremu? — Neobdelana njiva bode polna plevela. — Kaj če biti iz njih, če v hiši slišijo tolikanj navadno

opravljanje, obrekovanje, natolcvanje, krive sodbe, podpihovanje — morebiti celó preklinjevanje, nespodobno govorjenje? — kmali bodo govorili, kakor slišijo. — Mladi ptič poje, kakor sliši starega. — Kaj če biti iz njih, če vidijo, da sta gospodar in gospodinja med seboj ali pa celó oba s svojimi otroci, ali z drugimi hišnimi prebivavci v vednem prepiru in kregu, oba lena v molitvah in službi božji, eden ali drugi vdan pijanosti, krivicam ali drugim pregreham? — Nju bodo posnemali. — Mladi rak lazi, kakor stari. — Kaj če biti iz mladih ljudi, če njihovim oskerbnikom ni mar, kod hodijo, po katerih kotih se potikajo, v kake tovaršije zahajajo, s kom se pečajo zlasti ob nedeljah in četertkih, če jim ni mar, kedaj prihajajo domú? — Zgubljene ovčice so, ki nimajo pastirja, ali bodo morebiti celó pogubljeni zavoljo strašne zanikernosti svojih oskerbnikov. — Kaj če biti iz njih, če njihovi oskerbniki, gospodarji in gospodinje, ne spoznavši svojih dolžnosti, v cerkvi tičijo po več ur, domá pa se godí med tem, kar se hoče, ki hočejo spolnovati to, kar je svetovano, biti tedaj popolnoma, tega pa ne spolnujejo, kar je zapovedano, paziti z dobrim očesom na sebi izročene? — Pohujšani in sprideni bodo postali (če že niso), in naj dražji zaklad, posvečujoča gnada božja, prijaznost z Bogom se bo zgubila. — Kaj če biti iz mladih ljudi, če gospodarji in gospodinje terpijo, da se v njihovih hišah shajajo potuhnjeni spridenci, ki slabo govorijo, se vsemu svetemu posmehujejo, zabavljajo, igrajo, plešejo? — Z volkovi bodo tulili. — Naj bodo gospodarji in gospodinje, katerim starši izročajo svoje otroke (pri katerih tedaj stanujejo), pobožni, pravični, kolikor hočejo, naj skerbijo za dobro gospodarstvo kolikor morejo, vse, vse ni toliko, kakor če imajo modro skerb za dobro izrejo sebi izročениh.

(Konec prth.)

Odgoja v molitev.

III.

Vzrok, da pri odrasčenih božja beseda ne obrodi dovolj sadú, je tudi ta, ker niso že od mladih nog navajeni, da bi jo prav poslušali, in si jo v serce vtiskovali. Že pri otrocih se mora tedaj buditi veselje do božje besede. Pri dobrih keršanskih družinah je stara lepa navada, da gospodarji v nedeljih in praznikih iz cerkve prišle otroke in družino prašajo, kaj so v cerkvi pridigovali, ali od česa je bil keršanski nauk i. t. d. Tudi učitelj naj tako dela. Učenci naj že v saboto ali v dan